

John Larsson återser Per-Larsgården

Bengt Hillbom

SÖNDAGEN den 8 oktober besökte John Larsson, hans fru Hulda, sonen Eddie, sonhustrun Åsa samt barnbarnen Jonas och Johanna hembygdsgården. Torgny Almgren och jag var med vid rundvandringen på gården. Anledningen till besöket var att John, som föddes 1913 just i Per-Larsgården då den stod kvar i Åbyggeby, ville i lugn och ro gå runt och visa sin familj och berätta minnen från sin uppväxttid.

Vi träffades utanför farstudörren till mangårdsbyggnaden. John Larsson pekar på stenen framför dörren och säger:

”Det här minns jag väl, så också en spricka i högra kanten. Det har berättats för mej att den skulle ha uppkommit genom sprängningen för länge sen.”

Så tittade John in i lillkammaren, rakt fram i farstun.

”Här till höger mellan öppna spisen och väggen, där stod sängen jag låg i”, berättar John. Så kom vi in i köket.

”Här är det precis som det var när jag växte opp”, säger John, men blir avbruten av barnbarnen som vill ha reda på hålen i väggen som farfar berättat om. Hålen som öppnades när köksgolvet skurades. En del möbler stod i vägen, så några hål syntes ej. John berättade att när köksgolvet skurades, så började man med att med vatten, såpa och rotborste gå över hela golvet. Därefter slogs pluggarna ur och man slog hinkvis med vatten över golvet. John skrattar och berättar:

”När golvet skulle sköljas passade jag och mina lekkamrater på att utifrån stoppa igen borrhålen med trasor, vilket innebar att vattennivån på golvet steg innan vår medverkan i golvsurning upptäcktes.”

”Vi kunde göra rackartyg på den tiden också”, säger John. Vaggan som står i köket tror John att han har legat i när han var liten. Barnbarnen frågar var stängerna i taket används till och då berättar John att där hängdes brödkakor, paltbrödkakor och skrapkorv upp. Öppna spisen var den som användes att koka och steka i. Vidare en bakugn där allt bröd gräddades. Köket var familjens samlingsplats. Annerstu användes endast vid högtidliga tillfällen. Så gick vi vidare och hamnade i vedboden där det går en brant trapp upp till dräng- och pigkammarna. Dessa rum saknar eldstäder, vilket Jonas och Johanna funderade mycket över. John berättade att husbonn var missnöjd med att pigorna hade besök långt in på nätterna, därför tog han bort trappen, öppnade dörren och skrek:

”Nu får ni ge er iväg härifrån!”

Vad som hände när trappen var borta kan ni räkna ut själv.

Så gick vi in i lagår'n.

”Här till höger”, berättar John, ”stod ett stort träkar som användes till att röra till sörpa i. Sörpa var en blandning av gröpe, hackad malm, hömalla och vatten.”

Portlidret var nästa ställe vi besökte. Det var ju också stallslider.

”En rulle i ett dörrhål användes till att dra in en höskrinna av mindre storlek”, berättar John.

Trösklogen och färdstallet tittade vi också in i. Så öppnar vi dörren till spillningsrummet och där högt upp under taket finns utedasset. Då börjar John att skratta och berättar att han lurade in en lekkamrat att provsitta ett dass för barn. John hade varit där och strukit asfalttjära på fjölen.

Resultatet får vi själva räkna ut.

När vandringen var slut bänkade vi oss runt kaffebordet och då berättar John och Hulda några episoder om när Per-Larsgården flyttades från Åbyggeby till Hille. Bas för flyttningen var Karl Hägglund från Åbyggeby.

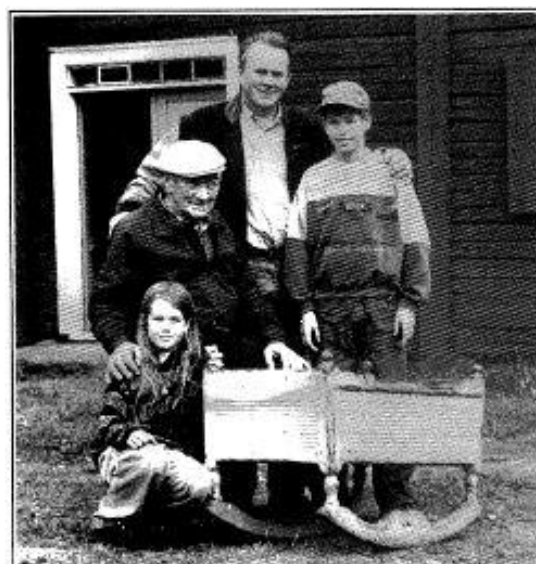
Det har berättats av någon att man inte behövde svära för det skötte Kalle Hägglund om. John och Hulda berättade att en tid efter att flyttningen var avslutad kommer Kalles fru Märta hem till Hulda och John och vill att de ska ringa till ordförande i hembygdsföreningen, som då var kyrkoherde Bengt Wallman, och be honom besöka Hägglund. John och Hulda tror ju att Hägglund ligger på sitt yttersta. När kyrkoherden får telefonsamtalet från Larssons tror han samma sak.

När Wallman knackar på hos Kalle Hägglund och kommer in i köket sitter Hägglund vid köksbordet i allsköns välmåga. Efter att han hälsat på kyrkoherden som frågar hur det står till, säger Kalle Hägglund:

”Jo, ja skull vill veta hur det blir med semesterersättningen som har utlovats?” Hur kyrkoherden tog påminnelsen förtäljs inte men han blev säkert glad att hans första tanke var fel.

Så bröt vi upp och gick mot bilarna. Då upptäcker vi borrhålen i norra gaveln där John och hans kompisar stoppade trasor när det var storstädning på Per-Larsgården.

Det här är en berättelse om hur vi upplevde John Larssons besök på Per-Larsgården. ☀

*John Larsson, sittande, tillsammans med sonen Eddie och barnbarnen Jonas och Johanna besöker Per-Larsgården.
Foto: TORD BODIN*

[Hillebygden, Nr. 1, 1996]